

Kosovo daruje

2022

IZVEŠTAJ O STANJU FILANTROPIJE GLAVNI NALAZI

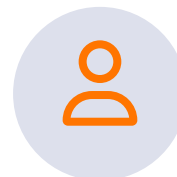
3.455.000

EUR zabeležene
donirane sume

920

zabeleženih akcija

1,9

EUR donirano po glavi
stanovnika

Izvor: givingbalkans.org/kosovo_sr

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

°catalyst

KCSF
FONDACIONI KOSOVAR PER SHQISHTË CIVILE
KOSOVAR CIVIL SOCIETY FOUNDATION

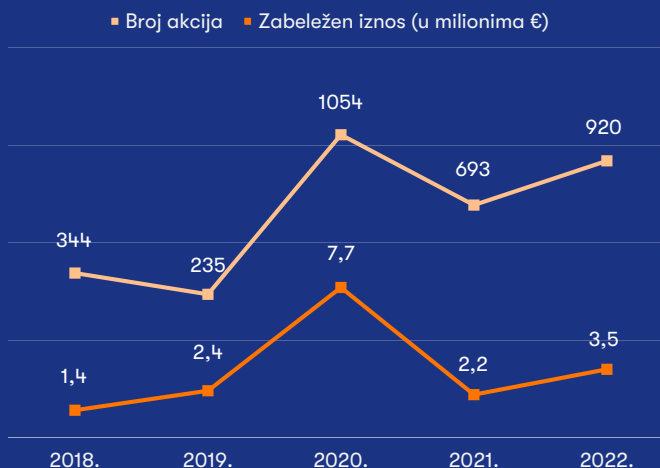
TRENDIVI DAVANJA

Trendovi davanja su varirali, uz povremena značajna povećanja. Ovi skokovi se mogu pripisati humanitarnim krizama, kao što su zemljotres u Albaniji 2019. godine i pandemija bolesti COVID-19 2020. godine. U 2020. godini zabeležen je najviši nivo davanja, praćen padom u 2021. godini.

Međutim, 2022. godine zabeleženo je znatno povećanje davanja. Ovaj porast filantropije je pretežno usmeren na nastojanja u pogledu smanjenja siromaštva. Smatramo da razlozi za to mogu biti negativni ekonomski trendovi, uključujući niže projekcije BDP-a za 2022. godinu i visoku stopu inflacije.

Trendovi davanja pokazuju povećanje od 33% u poređenju sa vrednošću donacija zabeleženih u 2021. godini. Ne računajući davanja u vezi sa pandemijom bolesti COVID-19 u 2020. godini, zabeležena vrednost i broj donacija dostigli su najviši nivo na Kosovu od kada je fondacija Katalist počela da prati stanje u oblasti filantropije 2013. godine. Zabeležena vrednost davanja iznosila je 1,9 evra po glavi stanovnika Kosova.

Trendovi davanja
2018-2022

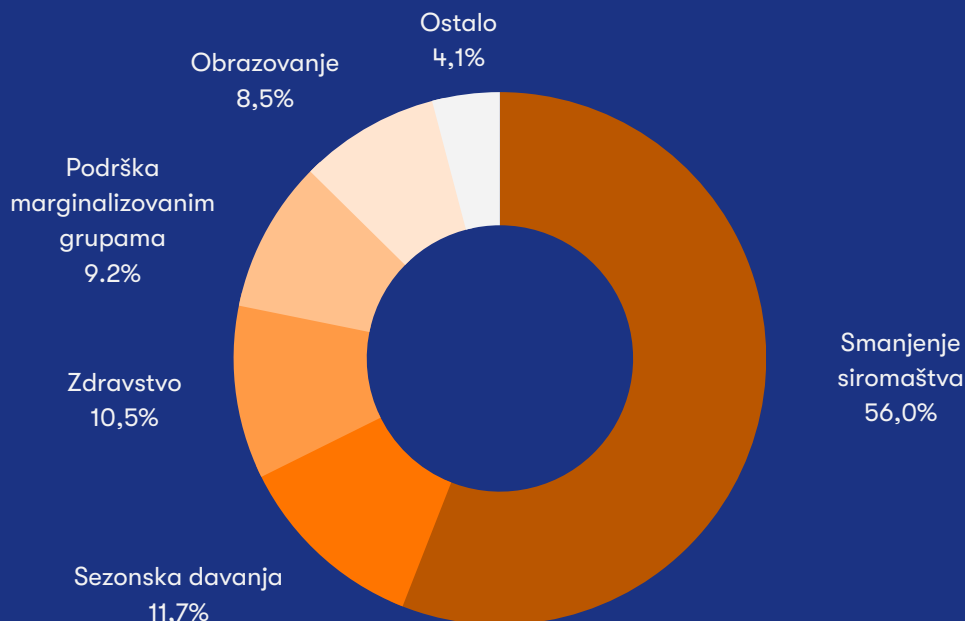

OBLASTI

Ispostavilo se da davanja za smanjenje siromaštva predstavljaju najčešću oblast za koju su donatori davali u 2022. godini – prisutno je povećanje sa 13,2% svih donacija u 2021. godini na 55,9% ukupnih donacija u 2022. godini. Ostale ključne oblasti u 2022. godini obuhvatale su zdravstvo (10,5%), podršku marginalizovanim grupama (9,2%) i obrazovanje (8,5%). Sezonska davanja činila su 11,7% svih davanja.

Donacije u svrhe smanjenja siromaštva prvenstveno su bile usmerene na jednokratnu humanitarnu pomoć, kao što su paketi hrane i stambeno zbrinjavanje za socijalno ugrožene građane.

Oblasti davanja u
2022. (% akcija)

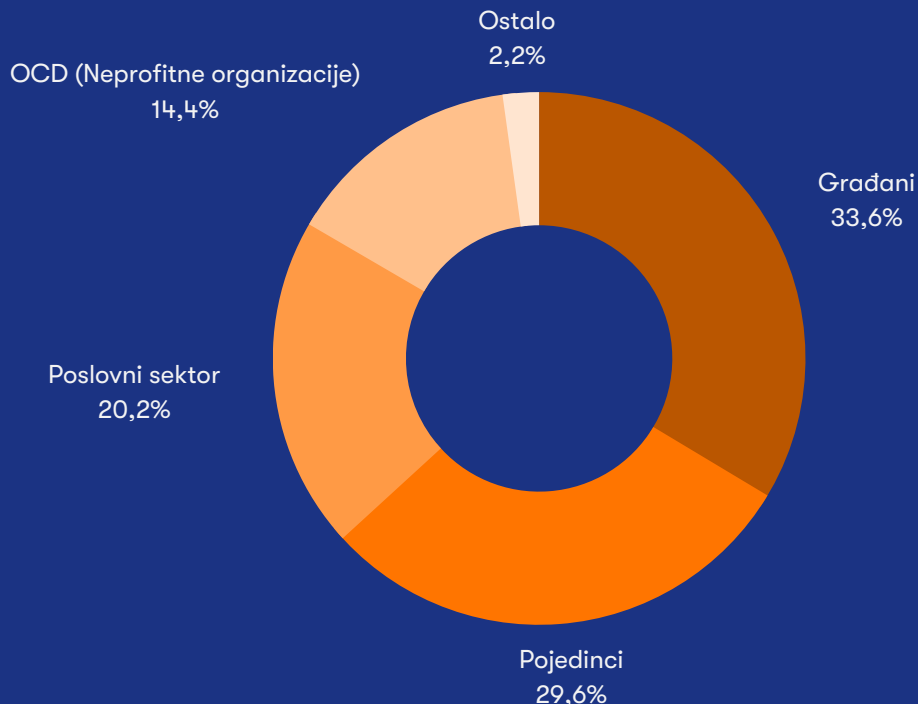

DONATORI

Građani (masovno davanje od strane određenog broja anonimnih donatora) predstavljali su primarni tip donatora u 2022. godini, sa 33,6% instanci doniranja. Poznati pojedinci bili su drugi najčešći tip donatora (29,7%). To znači da su 63,3% instanci doniranja zabeleženih u 2022. godini činile donacije pojedinaca.

Davanja od strane donatora iz dijaspore variraju kada je reč o tipovima donacija, a čine 18,3% svih donacija.

Najistaknutiji donatori u 2022. (% akcija)

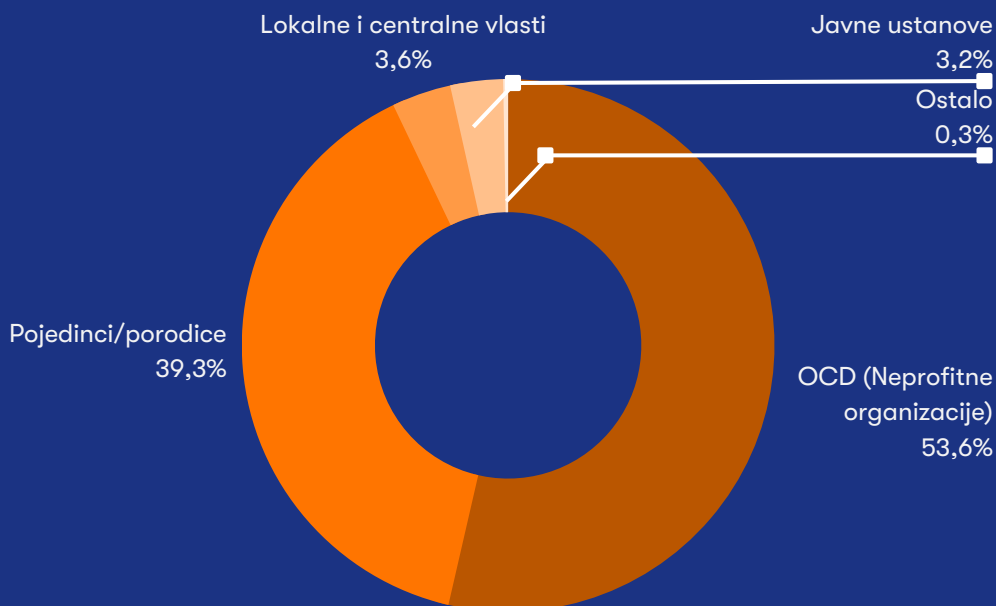

PRIMAOCI

Ispostavilo se da su neprofitne organizacije (organizacije civilnog društva i fondacije) najčešći primalac donacija u 2022. godini (53,6% u 2022. godini; 25,2% u 2021. godini), a zamenile su mesto sa pojedincima i porodicama, koji su bili vodeći primaoci u 2021. godini (39,3% u 2022; 54,1% u 2021. godini). Na ovaj način se promenio trend iz prethodnih nekoliko godina, kada je većina donacija davana direktno pojedincima i porodicama u nevolji.

U 2022. godini bilo je manje donacija usmerenih preko vlasti i javnih ustanova.

Primaoci donacija u 2022. (% akcija)

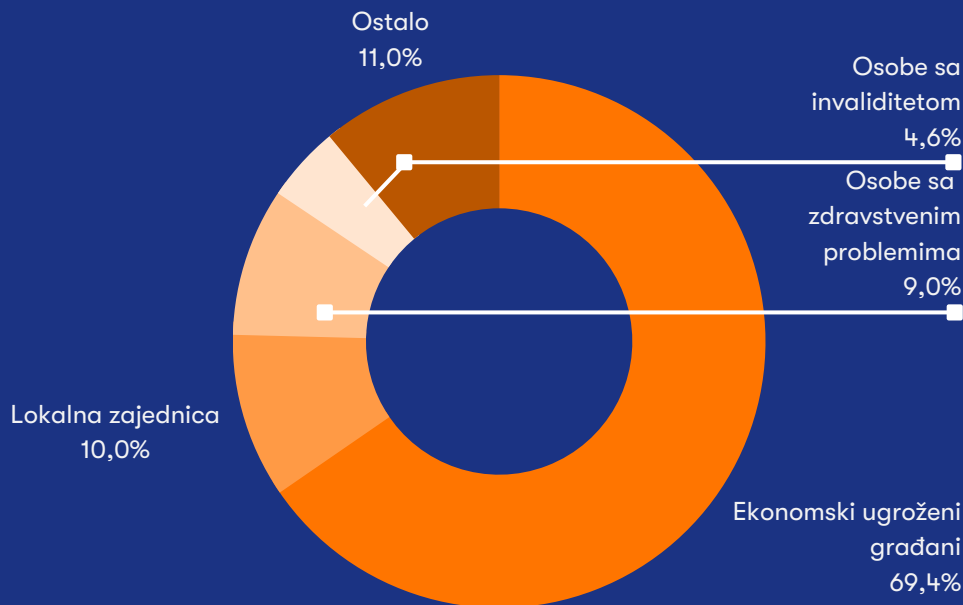

KRAJNJI KORISNICI

Ekonomski ugroženi građani bili su grupa krajnjih korisnika koju je filantropska zajednica na Kosovu najčešće podržavala 2022. godine, sa više od 65,4% svih evidentiranih donacija. Ovaj veliki procenat u skladu je sa velikim brojem kampanja organizovanih za svrhe smanjenja siromaštva tokom 2022. godine.

U poređenju sa 2021. godinom, povećanje procenta instanci doniranja upućenih direktno ekonomski ugroženim građanima praćeno je smanjenjem donacija u korist stanovništva pojedinih lokalnih zajednica.

Krajnji korisnici davanja u 2022. (% akcija)

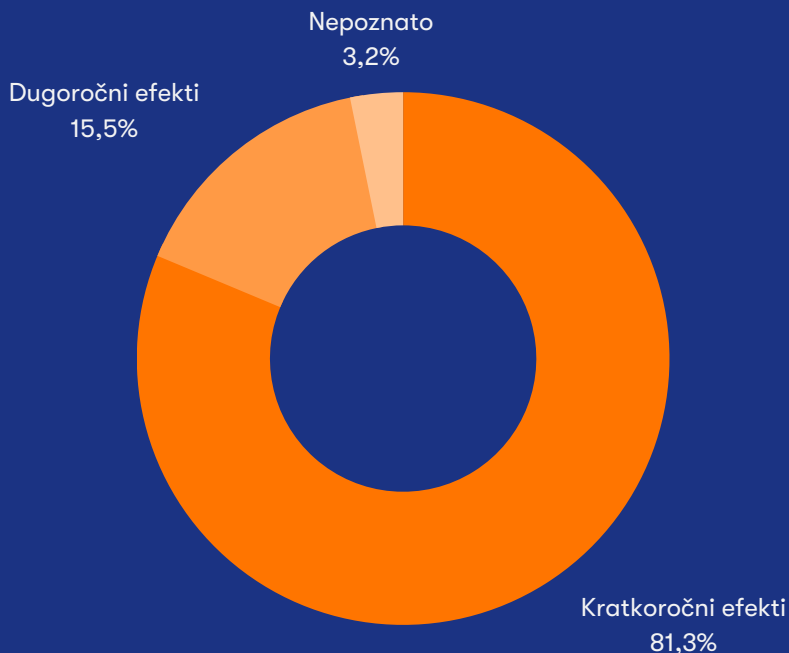

NAMERAVANI EFEKTI

Prilikom analiziranja upotrebe donacija od strane primalaca, Fondacija Katalist kategorizuje davanja na osnovu nameravanih efekata na sledeći način: davanja za podršku jednkokratnim humanitarnim potrebama ili za rešavanje strateških potreba koje imaju dugoročni uticaj.

U 2022. godini, nakon trenda iz prethodnih godina kada je davanje više bilo usmereno na strateške potrebe, došlo je do značajnog zaokreta ka davanju usmerenom na humanitarnu pomoć, koje čini 81,3% svih davanja. Ovo je bio najveći procenat davanja za kratkoročne efekte koji je zabeležio Katalist od 2013. godine, kada je praćenje počelo. Ovaj preokret u trendu je prvenstveno posledica velikog broja donacija za potrebe smanjenja siromaštva 2022. godine.

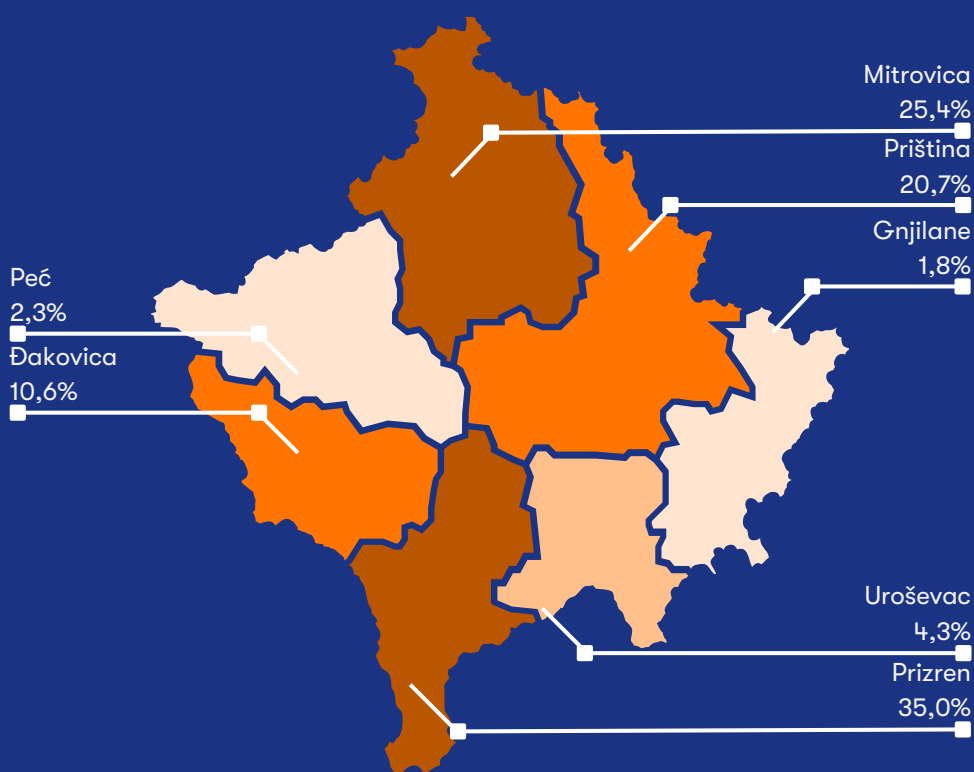
Nameravani efekti davanja u 2022. (% akcija)

GEOGRAFSKA DISTRIBUCIJA

U 2022. godini najveći udeo instanci doniranja (35%) bio je usmeren na region Prizrena, što predstavlja promenu trenda da Priština bude region sa najviše podrške. Povećanje u donacijama za region Prizrena bilo je u korelaciji sa povećanjem broja humanitarnih kampanja za smanjenje siromaštva, koje su pokrenule organizacije sa ograncima u Prizrenu. Mitrovica je bila drugi region sa najviše podrške (25,4%), a zatim sledi Priština (20,7%).

Raspodela donacija u
2022. po regionima (%
akcija)

Trendovi davanja na Kosovu 2022. godine: fokus na donacijama za smanjenje siromaštva i zdravstvo

Donacije za smanjenje siromaštva ostvarile su najveći udeo u ukupnom broju instanci doniranja i doniranom iznosu u 2022. godini. Naime, više od polovine instanci doniranja i nešto manje od polovine ukupno evidentiranog iznosa bilo je namenjeno za ovu svrhu. Kada je reč o vrednostima donacija, veliki iznos je izdvojen za zdravstvo. Među ostalim, uopšteno gledano, manje podržanim oblastima, sezonsko davanje se izdvaja po učestalosti podrške, dok je veliki deo doniranog iznosa namenjen podršci Fonda za bezbednost Vlade Kosova.

Oblasti za koju filantropski ekosistem na Kosovu godinama prvenstveno daje podršku je smanjenje siromaštva, i za nju ide između 25,9% i 55,9% svih davanja, s izuzetkom 2020. godine i 2021. godine, koje su bile godine koje je obeležila bolest COVID-19.

Davanja za zdravstvo, obrazovanje i podršku marginalizovanim grupama stalno su bila dodatne ključne oblasti za koje se na Kosovu daje podrška, ali su njihovi nivoi varirali u poslednjih osam godina.

Potpuni pregled svih davanja za 2022. godinu prema oblastima pokazuje učestalost davanja za oblasti koje su manje podržane, ali su i dalje u fokusu filantropije. Ukupno 2,3% svih davanja spada u kategoriju „Ostalo” i predstavlja donacije koje su date Fondu za bezbednost Vlade Kosova. Davanja za zaštitu životne sredine i ublažavanje negativnih uticaja iznosila su 0,7% davanja iz 2022. godine, zatim slede kultura i umetnost (0,4%) i religijske aktivnosti (0,2%). Nasleđe, ekonomski razvoj i socijalno preduzetništvo su podržani sa 0,1% davanja zabeleženih na Kosovu. Davanja za saniranje posledica pandemije bolesti COVID-19 koja su nastavljena takođe su činila 0,1% donacija.

Oblasti po tipovima donatora

Građani su preko masovnih davanja predstavljali najčešći tip donatora u donacijama za smanjenje siromaštva, zdravstvo i sezonska davanja, dok su poznati pojedinci bili preovlađujući tip donatora za podršku obrazovanju. Poslovni sektor, domaće organizacije civilnog društva i pojedinci koji se mogu identifikovati delili su sličan procenat kada je reč o donacijama usmerenim na podršku marginalizovanim grupama.

Oblasti po nameravanim efektima davanja

Davanje za postizanje kratkoročnih rezultata bilo je preovlađujući oblik u ključnim oblastima u 2022. godini. Na primer, 40,7% davanja za smanjenje siromaštva bilo je u vidu humanitarne podrške (hrana i druga potrošna roba).

Strateška podrška preovlađivala je u oblasti obrazovanja, pri čemu su donacije za školarine i stipendije predstavljale najčešći oblik donacija.

Sva sezonska davanja bila su oblasti postizanju kratkoročnih rezultata, što odgovara prirodi sezonskog davanja koje je potaknuto različitim verskim praznicima i tendenciji da donacije zasnovane na veri budu usmerene na humanitarnu podršku.

Primeri davanja

Udruženje „Bereqeti”, u saradnji sa Islamskom zajednicom Kosova, organizovalo je tradicionalnu humanitarnu kampanju Sofra e Ramazanit 2022 („Ramazanska trpeza”) tokom meseca Ramazana. Cilj ove akcije jeste obezbeđivanje paketa hrane za socijalno ugrožene porodice u svim opštinama širom Kosova. Veliki broj donatora iz poslovnog sektora, uključujući supermarket „Lindi Centar”, „Diamanti”, „Meka Halal Food”, kao i „AB Bajrami”, dao je novac i robu, kao i brojni pojedinačni lokalni donatori i donatori iz dijaspore. Za ovu kampanju prikupljeno je više od 45.000 evra.

Na Svetski dan osoba sa Daunovim sindromom (21. mart) održan je marš solidarnosti pod motom Ec Me Kepucet e Mia („Hodaj u mojim cipelama“). Građani su podržali akciju pridruživši se maršu kako bi podigli nivo svesti javnosti o potrebama osoba sa Daunovim sindromom. Akciju je organizovalo kosovsko udruženje osoba sa Daunovim sindromom u okviru kampanje Nje Kartoline per Ti („Razglednica za tebe“). Tokom kampanje, na Trgu Zahira Pajazitija u Prištini i drugim trgovima u gradovima širom Kosova, postavljene su tezge sa razglednicama koje su izradili članovi udruženja. Kampanji su doprineli različiti donatori donirajući direktno, kao i simboličnom kupovinom razglednica. Do kraja kampanje prikupljeno je 38.600 evra u četiri centra za podršku osobama sa Daunovim sindromom na Kosovu – u Prištini, Uroševcu, Mitrovici i Prizrenu.

Povodom Svetskog dana planete Zemlje (22. april), kompanija KEDS donirala je dvadeset sadnica i organizovala njihovu sadnju na brdu pored Fakulteta elektrotehnike i računarstva (FIEK). Sadnice su zasadili studenti fakulteta, kao i studenti Akademije KEDS. Akciju je pokrenuo profesor Avni Alidemaj iz KEDS-a.

U sličnoj akciji, kompanija Twig je doprinela ozelenjavanju opštine Mitrovica tako što je donirala 27 sadnica. Predstavnici kompanije i Uprave za zaštitu životne sredine, zajedno sa volonterima, pomogli su da se zasade sadnice u blizini Mitrovačkog jezera.

Prikaz donatora na Kosovu 2022: detaljna analiza pojedinačnih i korporativnih davanja i davanja iz dijaspore

Trendovi u tipovima donatora u davanjima na Kosovu – 2018–2022.

Od kada je počelo praćenje filantropije na Kosovu 2015. godine, pojedinci su najistaknutiji donatori na Kosovu. Vremenom su poznati pojedinci zauzeli veći udeo u davanju. Takođe je zabeležen porast udela kompanija i malih i srednjih preduzeća u ukupnom davanju.

Građani (kroz masovna davanja)

U 2022. godini masovna davanja građana činila su 33,6% svih instanci doniranja i 56,9% ukupno zabeleženog iznosa. Veliki udeo zabeleženih masovnih instanci doniranja u korelaciji je sa velikim brojem kampanja u kojima su građani bili najčešći donatori. Neprofitne organizacije su predstavljale glavni kanal distribucije masovnih donacija tokom 2022. godine.

Davanja od strane poznatih pojedinaca

Drugi najaktivniji tip donatora u 2022. godini bili su poznati pojedinci, koji su generisali 29,7% svih instanci doniranja i 15,5% ukupnog iznosa donacija. Najčešće su davanja od strane poznatih pojedinaca davana direktno pojedincima i porodicama kojima je potrebna pomoć ili su bila usmeravano ka neprofitnim organizacijama.

Davanja od strane kompanija

Kompanije i mala i srednja preduzeća kao donatori svoju podršku su usmeravali pretežno kroz rad domaćih organizacija civilnog društva, uglavnom za svrhe smanjenja siromaštva. Od svih korporativnih instanci doniranja, njih 60,8% je bilo od kompanija, dok je 39,2% bilo od malih i srednjih preduzeća.

Kome su pojedinci darovali 2022. godine

Masovna davanja građana su prvenstveno bila usmerena na pružanje pomoći preko neprofitnih organizacija (79,6%) i, u manjoj meri, direktno pojedincima ili porodicama

(19,1%). Samo 1,3% evidentiranih masovnih donacija građana upućeno je javnim ustanovama. S obzirom na to da je masovno davanje građana u velikoj meri inicirano namenskim kampanjama za prikupljanje sredstava i da većina akcija prikupljanja sredstava koje organizuju neprofitne organizacije masovno privlači građane, ovakva distribucija ima smisla.

Kod davanja od strane poznatih pojedinaca ostvaren je ravnomerniji udeo među predviđenim primaocima u 2022. godini, sa 49,5% davanja usmerenih na pojedince i porodice, a 43,2% davanja dodeljenih preko neprofitnih organizacija. Samo 4,4% davanja je bilo usmereno na vlasti, a 2,2% na javne institucije. Pojedinci imaju tendenciju da slede sopstvenu teoriju davanja, pored toga što se odazivaju na apele, pa se očekuje ravnopravnija distribucija među tipovima primalaca.

Za koje nameravane efekte su pojedinci donirali u 2022. godini

Više od 91% svih masovnih davanja građana bilo je usmereno na svrhe koje čiji je cilj postizanje kratkoročnog uticaja, dok je samo 4% iskorišćeno na način koji bi napravio stratešku razliku. Ovo je u suprotnosti sa davanjem od strane poznatih pojedinaca, gde se skoro 33% svih instanci doniranja može klasifikovati kao strateško davanje, a skoro 66% instanci je bilo usmereno na jednokratnu podršku.

Kome je poslovni sektor darovao 2022. godine

Kompanije su podelile svoja davanja između neprofitnih organizacija (46,2%) i pojedinaca i porodica (43,5%). Manje od 5% korporativnih instanci doniranja bilo je upućeno javnim ustanovama ili vlastima.

Za koje nameravane efekte su kompanije donirale 2022. godine

Dok je korporativno davanje prethodnih godina bilo više usmereno na postizanje dugoročnih strateških uticaja, velika većina (87,1%) svih korporativnih instanci davanja u 2022. godini bila je usmerena na kratkoročne uticaje, jer je opšti fokus davanja bio na smanjenju siromaštva. S druge strane, samo 7,5% korporativnih davanja bilo je usmereno na strateške rezultate u 2022.

Kome je dijaspora darovala 2022. godine

Primarni fokus davanja iz dijaspore 2022. godine bio je na direktnim donacijama pojedincima i porodicama (53,6% instanci doniranja), a davanje neprofitnim organizacijama (41,1%) držalo je jako drugo mesto.

Za koje nameravane efekte je dijaspora darovala 2022. godine

Za razliku od drugih ključnih tipova donatora u 2022. godini, dijaspora je preovladavala u strateškim donacijama sa 44,6% svih instanci doniranja. Kratkoročni uticaj je i dalje bio u fokusu više od 52% svih davanja iz dijaspore.

Primeri davanja

Music 4 All

Preko platforme za grupno finansiranje (eng. crowdfunding) KOSOVA ideas, građani su pomogli prikupljanje sredstava za projekat koji je pokrenuo „Roma Versitas Kosovo” za podršku Muzičkoj školi „Music 4 All” u Plementini. Škola nudi besplatne časove muzike i radionice za decu i mlade. Kampanja je trajala do 8. januara 2022. godine, a prikupljeno je više od 5000 evra namenjenih za nabavku neophodnog nastavnog i likovnog materijala, kao i opreme, sredstava za prevoz, manifestacije i račune za grejanje.

Akcije NLB banke

NLB Banka donirala je didaktički materijal i opremu Kabinetu za logopediju Univerzitetskog kliničkog centra Kosova (QKUK). Donirani osnovni alati namenjeni su lečenju dece sa poremećajima u komunikaciji i kognitivnim poremećajima. Pored toga, banka je podelila poklone za nekoliko udruženja širom Kosova koja se bave brigom o deci sa smetnjama u razvoju.

Primer korporativne podrške u 2022. godini je kampanja 1 cent – Dhuro pak, ndihmo shume („1 cent – Doniraj malo, pomoz mnogo!”). Ovu akciju organizovala je kompanija „Fluidi Group”, preko svoje novoosnovane fondacije Floil Cares. Korišćen je marketinški pristup koji se odnosi na namene i jedan cent je doniran od prodaje svake boce Floil ulja kako bi se pružila podrška Kosovskom udruženju osoba sa Daunovim sindromom.

Promene u filantropiji na Kosovu: trendovi u pogledu primalaca i tokovi davanja u 2022. godini

Istorijski gledano, direktno davanje pojedincima i porodicama bilo je najčešći način za ostvarivanje filantropije. Međutim, ovaj trend se promenio 2022. godine, kada je većina (53,6%) donacija usmerena na neprofitne organizacije, dok je samo 39,5% donacija dato direktno pojedincima i porodicama.

Dok je davanje lokalnim i nacionalnim vlastima i javnim institucijama (školama, zdravstvenim klinikama, domovima kulture itd.) doživelo svoj vrhunac 2020. godine tokom krize zbog bolesti COVID-19, smanjenje u 2021. i 2022. godini dovelo je davanja ovim tipovima primalaca na nivoe koji su čak i niži od onih pre pandemije bolesti COVID-19. To je posebno slučaj sa davanjem javnim ustanovama, koje su prvi put u 2022. godini zabeležile jednocifren nivo, odnosno samo 3,2% svih donacija.

Davanja neprofitnim organizacijama

Pod pojmom neprofitne organizacije Fondacija Katalist podrazumeva sledeće vrste organizacija: domaće organizacije civilnog društva, strane organizacije, udruženja građana iz dijaspore, privatne fondacije i korporativne fondacije. U 2022. godini davanje je evidentirano samo domaćim organizacijama civilnog društva i privatnim fondacijama na Kosovu.

Neprofitne organizacije su se istakle kao primarni primalac na Kosovu 2022. godine, sa 53,6% svih donacija. Davanje domaćim organizacijama civilnog društva činilo je 50,2% svih donacija, a najčešći primaoci su Udruženje „Jetimët e Ballkanit”, Humanitarno udruženje „Bereqeti”, Udruženje za osobe sa Daunovim sindromom Kosovo i „Akcija za majke i decu”.

Donacije privatnim fondacijama činile su 3,4% svih instanci doniranja u 2022. godini.

Davanja državi

Davanja državnim ustanovama, uključujući lokalne i nacionalne vlasti i zdravstvene, obrazovne, kulturne i socijalne ustanove, činilo je znatno manji udeo donacija u 2022. godini. Od svih donacija, 3,2% je bilo usmereno na ustanove različite vrste, a 3,6% je upućeno vlastima. Međutim, značajna vrednost donacija – skoro četvrtina ukupno evidentiranog iznosa, bila je namenjena Fondu za bezbednost Ministarstva odbrane Kosova.

Među javnim ustanovama koje su u 2022. godini dobile privatnu filantropsku podršku, primaoci su najčešće bile zdravstvene ustanove, zatim obrazovne i socijalne ustanove i, na kraju, ustanove kulture.

Primeri davanja

Ministarstvo odbrane Kosova otvorilo je Fond za bezbednost da bi obezbedilo mere podrške u potencijalno kriznim vremenima. Najistaknutiji donatori Fonda bili su pojedinačni donatori, kao što su državni zvaničnici, preduzetnici i umetnici, kao i kompanije i udruženja. Ukupan evidentirani iznos prikupljenih donacija za Fond za bezbednost u 2022. godini bio je oko 838.600 evra.

Humanitarno udruženje „Bereqeti” iz Glogovca, u saradnji sa predsednikom Veća Islamske zajednice u Glogovcu, najavilo je otvaranje bunara za osnovnu školu „Hasan Priština” u selu Lapušnik. Već postojeći bunari u krugu škole više nisu obezbeđivali vodu za piće, pa je bilo potrebno hitno rešenje. Susedni zemljoposjednik, Jeton Rahim Tači, za kopanje bunara ustupio je svoju zemlju na korišćenje.

Nevladina organizacija ASB donirala je 11.500 evra za kupovinu neophodne medicinske opreme i aparata za Glavni centar porodične medicine (GCPM) pri Zdravstvenoj upravi u Mitrovici.

Filantropija na Kosovu: grupe korisnika i kanali podrške 2022. godine

Grupe korisnika koje su primale podršku od domaćih organizacija u 2022. godini

U 2022. godini, 65,4% svih instanci doniranja (i 47,3% zabeleženog iznosa) na Kosovu bilo je usmereno na ekonomski ugrožene osobe. Visok nivo davanja namenjen ovoj konkretnoj grupi predstavlja nastavak trenda koji je počeo 2020. godine. Takođe je u skladu sa društveno-ekonomskim trendovima i većom prehrambenom nesigurnošću i inflacijom na Kosovu u ovom periodu.

Druge ključne grupe korisnika u 2022. godini obuhvataju korisnike usluga lokalne zajednice (10% instanci doniranja i 4,4% doniranog iznosa) koji su imali koristi od poboljšanja lokalnog okruženja u zajednici, kao i osobe sa zdravstvenim problemima (9,0% instanci doniranja donacija i 13,7% doniranog iznosa).

Važno je napomenuti da je učestalost instanci doniranja usmerenih na opštu populaciju na Kosovu u 2022. godini bila 2,5%, dok je vrednost donacija dostigla 24,8% ukupnog doniranog iznosa. Ovaj trend je rezultat davanja namenjenih podršci kosovskom Fondu za bezbednost u 2022. godini.

Kako su različiti tipovi donatora podržali grupe korisnika

Masovna davanja građana bila su primarni izvor davanja za ekonomski ugrožene osobe i osobe sa zdravstvenim problemima. U više od polovine svih instanci doniranja za osobe sa zdravstvenim problemima i u više od trećine instanci doniranja za ekonomski ugrožene osobe, masovne kampanje bile su izvor sredstava.

Poznati pojedinci bili su donatori u 57,6% svih akcija namenjenih korisnicima usluga lokalne zajednice. Ove akcije su uglavnom obuhvatale donacije donatora iz dijaspore za stipendije namenjene studentima iz određenih gradova ili zajednica.

Nameravani efekti davanja ključnim grupama krajnjih korisnika

Ispitivanje načina na koji se donirana sredstva koriste pruža uvid u to da li će određena donacija imati kratkoročni uticaj na rešavanje pojava oblika problema ili strateški uticaj na rešavanje korena problema.

U 2022. godini, 96% sredstava namenjenih za podršku ekonomski ugroženim osobama iskorišćeno je za rešavanje njihovih direktnih potreba i pružanje humanitarne pomoći, podrške u hrani ili drugih kratkoročnih oblika podrške koji bi privremeno rešili problem. Više od 78% sredstava namenjenih osobama sa zdravstvenim problemima iskorišćeno je za kratkoročna rešenja, a samo 13% sredstava je iskorišćeno za postizanje dugoročnih rezultata u zdravstvu i za dobrobit ljudi.

Strateški oblici davanja bili su češći u donacijama koje su bile namenjene osobama sa invaliditetom (31% instanci doniranja je imalo stratešku namenu), posebno kada su korisnici usluga lokalne zajednice (67,4% instanci doniranja) imali koristi od donacije.

Podrška za žene i
devojke iz zajednica
Roma, Aškalija i
Egipćana

#EcPërMua
(#WalkForMe)

Donacija 100 računara

Primeri davanja

Nevladina organizacija „Sakuntala” je uspešno prikupila 850 evra u kampanji na platformi za grupno finansiranje (eng. crowdfunding) Kosova ideas za svrhe obezbeđivanja stručne obuke za žene i devojke iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana. Petomesečnu obuku organizovao je Institut Yunus Emre u Prizrenu sa ciljem da se unapredi ekonomski razvoj žena i devojaka Romkinja u opštini Prizren, kao i da se promovišu tradicionalne rukotvorine.

U junu 2022. godine, koristeći hešteg #EcPërMua (#WalkForMe), Udruženje „SOS Fshatrat e Fëmijëve” sa Kosova organizovalo je regionalnu kampanju #IT4SOS u saradnji sa Udruženjem za informacione i komunikacione tehnologije Kosova. Cilj akcije je bilo prikupljanje sredstava za podršku deci bez roditeljskog staranja. Inicijativi su se odazvale razne kompanije kao što su Raiffeisen banka, NLB banka, ProCredit banka, 3CIS JSC, Appstellar, Global CT Digital Kosovo. Prikupljeno je ukupno 12.500 evra.

Udruženje građana iz dijaspore „Naim Fasheri LAPSH” iz Švajcarske doniralo je 100 računara zajedno sa potrebnim dodacima gimnaziji „Vëllezërit Frashëri” u Lipjanu. Vrednost donacije bila je 30.000 evra.

Tumačenje nameravanih efekata filantropskih davanja na Kosovu: kratkoročni naspram dugoročnih efekata u 2022. godini

Upotreba donacija može se kategorisati na osnovu nameravanog efekta donacije na problem u čijem rešavanju nastoji da pomogne. Shodno tome, upotreba donacija se kategoriše kao jednokratna ili dugoročna. Dugoročne donacije se odnose na podršku koja korisnicima treba da pruži strateška rešenja za njihove probleme, dok jednokratna podrška ima kratkoročni efekat i rešava pojavne oblike problema, ali ne i osnovni uzrok.

Tokom poslednjih osam godina zabeležen je porast, a zatim i pad relevantnih nivoa strateškog davanja, koji se kreće od čak 43,6% u 2019. godini do čak 15,5% zabeleženih u 2022. godini. Nivo strateškog davanja ne predstavlja indikaciju kvaliteta filantropskog davanja, već je više odraz socio-ekonomskih uslova u zemlji i dostupnosti resursa za istovremeno postizanje i kratkoročnih i dugoročnih uticaja.

Pregled kratkoročnih efekata davanja u 2022. godini

Davanja sa kratkoročnim efektom na Kosovu činilo je 81,3% svih instanci doniranja i 65,4% ukupnog iznosa donacija u 2022. godini.

Od donacija sa kratkoročnim efektom, 33,2% su činile isporuke humanitarne pomoći (hrana, novac i roba pojedincima i porodicama). Potrošna roba je činila 31% svih donacija sa kratkoročnim efektom, dok je stambeno zbrinjavanje činilo 26,6% ukupnog broja. Na lečenje je išlo 9,2% ukupnih davanja sa kratkoročnim efektom na Kosovu.

Kad je reč o vrednosti donacija, najveći procenat (41%) izdvojen je za obezbeđivanje stambenog zbrinjavanja, a zatim 11,9% za lečenje.

Pregled dugoročnih efekata davanja u 2022. godini

Strateško davanje, tj. davanje sa dugoročnim efektom može se podeliti prema različitoj upotrebi donacija, uključujući kupovinu opreme, obezbeđivanje stipendija ili školarina, pružanje usluga i kapitalne investicije.

Davanja sa dugoročnim efektom činilo je 15,5% instanci doniranja i 29,3% doniranog

iznosa u 2022. godini. Najčešća upotreba donacija bila je nabavka opreme (46,2% instanci doniranja), a zatim stipendije (37,8%).

Međutim, kad je reč o doniranom iznosu, 97,5% donacija sa dugoročnim efektom bilo je u vidu opreme. Primeri donacija opreme u 2022. godini uključuju obrazovnu opremu (laptopovi, računari, monitori), medicinsku opremu (bolnički kreveti, vozila hitne pomoći, dijagnostički aparati) i adaptivnu opremu za osobe sa invaliditetom.

Nameravani efekti davanja po tipovima primalaca

Više od 43% svih strateških davanja u 2022. godini bilo je usmereno na pojedince i porodice kao primaocce, sa primarnom upotrebom donacija za stipendije.

Skoro 59% davanja sa kratkoročnim efektom išlo je preko neprofitnih organizacija u 2022. godini, a primarna upotreba donacija bila je za lečenje i obezbeđivanje potrošne robe.

Upotreba donacija po tipu primalaca

Svih 100% stipendija i 65,3% humanitarne podrške dato je direktno pojedincima i porodicama.

Ukupno 88,9% donacija za usluge, 72,4% za potrošnu robu, 71,0% donacija za lečenja i 68,3% donacija za stambeno zbrinjavanje dato je neprofitnim organizacijama da bi ih programirale i dodelile krajnjim korisnicima, a ne direktno krajnjim korisnicima.

Primeri davanja

Donacija 122 kreveta i pomoćne opreme

Uz podršku različitih donatora, Udruženje „Jetimët e Ballkanit” podelilo je 122 kreveta i pomoćnu opremu, koja obuhvata invalidska kolica, štake, hodalice i opremu za fizioterapiju, opštini Kačanik i udruženjima „Heroinat” i „Handikos Suva Reka”.

Humanitarna kuhinja

Januz Mustafa, taksista iz Uroševca, otvorio je humanitarnu kuhinju povodom Ramazana. Sredstva potrebna za obezbeđivanje obroka – oko 120 evra za svaki obrok – Januz je prikupio uz pomoć porodice i prijatelja. Zahvaljujući radu humanitarne kuhinje, tokom meseca Ramazana svakodnevno je obezbeđivan obrok za oko šezdeset socijalno ugroženih porodica iz Uroševca.

givingbalkans.org/kosovo_sr

Ovaj izveštaj je omogućen velikodušnom podrškom američkog naroda preko Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je odgovornost Catalyst Balkans i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.

Program građanskog angažovanja na Kosovu je petogodišnja inicijativa koju sprovodi Kosovska fondacija civilnog društva (KCSF) u partnerstvu sa Agencijom Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID).